

Брюксел, 26.1.2022 г.
COM(2022) 28 final

Европейска декларация

относно цифровите права и принципи за цифровото десетилетие

Европейска декларация относно цифровите права и принципи за цифровото десетилетие

Европейският парламент, Съветът и Комисията тържествено прогласяват следната съвместна Декларация относно цифровите права и принципи за цифровото десетилетие

Преамбул

Като има предвид, че:

- (1) Цифровата трансформация засяга всеки аспект от живота на хората. Тя предлага значителни възможности за по-добро качество на живот, иновации, икономически растеж и устойчивост, но също така създава нови предизвикателства за структурата, сигурността и стабилността на нашите общества и икономики. С ускоряването на цифровата трансформация настъпи моментът Европейският съюз (ЕС) да посочи как следва да се прилагат неговите ценности и основни права в онлайн пространството.
- (2) Парламентът отправи няколко призива за гарантиране на пълното съответствие на подхода на Съюза към цифровата трансформация с основните права, като например защитата на данните или недискриминацията, и с принципи като технологичната и мрежовата неутралност и приобщаването¹. Той също така призова за засилена защита на правата на потребителите в цифровата среда².
- (3) Чрез декларацията от Лисабон „Цифрова демокрация с цел“ и въз основа на предишни инициативи, като „Декларация от Талин относно електронното управление“ и „Берлинската декларация относно цифровото общество и основаното на ценности цифрово управление“, Съветът призова за модел на цифровата трансформация, с който се укрепва човешкото измерение на цифровата екосистема, в чиято основа е цифровият единен пазар. Освен това Съветът призова за модел на цифровата трансформация, който да гарантира, че технологиите подпомагат предприемането на действия в областта на климата и опазването на околната среда.
- (4) Визията на ЕС за цифровата трансформация поставя хората на централно място, овластява ги и насърчава иновативните предприятия. Неотдавна Комисията представи предложение за решение относно „Пътя към цифровото десетилетие“, в което се определят конкретни цифрови цели въз основа на четири основни аспекта (цифрови умения, цифрови инфраструктури, цифровизация на предприятията и на обществените услуги), които ще ни помогнат да постигнем тази визия. Пътят на Съюза към цифровата трансформация на нашите общества и икономики следва да включва цифров суверенитет, приобщаване, равенство, устойчивост, издръжливост, сигурност, доверие, подобряване на качеството на живот, зачитане на правата и стремежите на хората и следва да допринася за динамична, ефективна по отношение на ресурсите и справедлива икономика и общество на Съюза.
- (5) Декларацията има за цел да обясни общите политически намерения. Тя не само припомня най-важните права в контекста на цифровата трансформация, но и следва да служи като отправна точка за предприятията и другите съответни

¹ 2020/2216(INI)

² 2020/2018(INL); 2020/2019(INL); 2020/2022(INI); 2020/2012(INL); 2020/2014(INL); 2020/2015(INI); 2020/2017(INI)

участници при разработването и внедряването на нови технологии. Декларацията следва също така да насочва създателите на политики при обсъждането на тяхната визия за цифровата трансформация: поставяне на хората в центъра на цифровата трансформация; основополагаща солидарност и приобщаване; препотвърждаване на значението на свободата на избор; участие в цифровото публично пространство; безопасност, сигурност и овластяване; и устойчивост.

- (6) Демократичният надзор над цифровото общество и икономика следва да бъде допълнително засилен, при пълно зачитане на принципите на правовата държава, ефективното правосъдие и правоприлагането. Настоящата декларация не засяга законоустановените граници на упражняване на законните права, за да ги съгласува с упражняването на други права или необходими и пропорционални ограничения, които са в обществен интерес. Съюзът следва да популяризира Декларацията в отношенията си с други международни организации и трети държави с амбицията, че принципите ще служат като вдъхновение за международните му партньори, като се направлява цифровата трансформация, която поставя хората и техните човешки права на централно място в целия свят.
- (7) По-конкретно настоящата Декларация се основава на първичното право на ЕС, и по-специално на Договора за Европейския съюз, Договора за функционирането на Европейския съюз, Хартата на основните права на Европейския съюз и съдебната практика на Съда на Европейския съюз, както и на вторичното законодателство. Тя също така се основава на Европейския стълб на социалните права и го допълва. Тя има декларативен характер, поради което не засяга съдържанието на правните норми или тяхното прилагане.
- (8) Популяризирането и прилагането на цифровите принципи е споделен политически ангажимент и отговорност на Съюза и неговите държави членки в рамките на съответните им компетенции и в пълно съответствие с правото на Съюза. Комисията предложи годишният доклад относно „Състоянието на цифровото десетилетие“, който се представя на Парламента и на Съвета, да обхваща наблюдението на цифровите принципи.

Декларация относно цифровите права и принципи за цифровото десетилетие

Стремим се да насърчаваме европейски път за цифровата трансформация, поставяйки хората в центъра ѝ. Той трябва да се основава на европейските ценности и да е от полза за всички хора и предприятия.

Поради това декларираме:

Глава I: Поставяне на хората в центъра на цифровата трансформация

Хората заемат централно място в цифровата трансформация в Европейския съюз. Технологиите следва да служат и да са от полза за всички европейци и да им дават възможност да преследват стремежите си при пълна сигурност и зачитане на основните им права.

Поемаме ангажимент да:

- укрепим демократичната рамка за цифровата трансформация, която да е от полза за всички и да подобри живота на всички европейци;

- предприемем необходимите мерки, за да гарантираме, че ценностите на Съюза и правата на хората, признати от правото на Съюза, се зачитат както онлайн, така и офлайн;
- насърчаваме отговорни и старателни действия от страна на всички цифрови участници, публични и частни, за безопасна и сигурна цифрова среда;
- популяризираме активно тази визия за цифровата трансформация, включително в нашите международни отношения.

Глава II: Солидарност и приобщаване

Всеки следва да има достъп до технологии, които имат за цел да обединяват хората, а не да ги разделят. Цифровата трансформация следва да допринесе за по-справедливо общество и икономика в Съюза.

Поемаме ангажимент да:

- гарантираме, че технологичните решения зачитат правата на хората, дават възможност за тяхното упражняване и насърчават приобщаването;
- изградим цифрова трансформация, при която никой не е изоставен. Тя следва да включва по-специално възрастните хора, хората с увреждания или маргинализираните, уязвимите или обезправените лица, както и тези, които действат от тяхно име.
- разработим подходящи рамки, така че всички участници на пазара, възползващи се от цифровата трансформация, да поемат своите социални отговорности и да допринасят справедливо и пропорционално за разходите за обществени блага, услуги и инфраструктури в полза на всички европейци.

Свързаност

Всички, навсякъде в ЕС, следва да имат достъп до високоскоростна цифрова свързаност на достъпни цени.

Поемаме ангажимент да:

- гарантираме достъп до отлична свързаност за всички, независимо къде живеят и какви са доходите им;
- защитаваме неутралния и отворен интернет, в който съдържанието, услугите и приложенията не са неоправдано блокирани или влошени.

Цифрово образование и умения

Всеки има право на образование, обучение и учене през целия живот и следва да може да придобива всички основни и задълбочени цифрови умения.

Поемаме ангажимент да:

- популяризираме и подкрепяме усилията за оборудване на всички институции за образование и обучение с цифрова свързаност, инфраструктура и инструменти;
- подкрепяме усилията, които позволяват на учащите се и учителите да придобиват и споделят всички цифрови умения и компетентности, необходими за активното участие в икономиката, обществото и демократичните процеси;

- предоставяме възможност на всеки да се адаптира към промените, предизвикани от цифровизацията на труда, чрез повишаване на квалификацията и преквалификация.

Условия на труд

Всеки има право на равноправни, справедливи, здравословни и безопасни условия на труд и подходяща защита в цифровата среда, така както на физическото работно място, независимо от неговия статут, форма и срок на заетост.

Поемаме ангажимент да:

- гарантираме, че всеки има възможност да се откъсне от работната среда и да се възползва от предпазни мерки за равновесие между професионалния и личния живот в цифровата среда.

Цифрови обществени услуги онлайн

Всеки следва да има достъп до всички ключови обществени услуги онлайн в целия Съюз. От никого не трябва да се изисква да предоставя данни по-често от необходимото при достъп и използване на цифрови обществени услуги.

Поемаме ангажимент да:

- гарантираме, че на всички европейци се предлага достъпна, сигурна и надеждна цифрова самоличност, която дава достъп до широк спектър от онлайн услуги;
- осигурим широка достъпност и повторно използване на държавната информация;
- улесним и подпомогнем безпрепятствения, сигурен и оперативно съвместим достъп в целия Съюз до цифрови здравни услуги и услуги за полагане на грижи, включително здравни досиета, с цел да отговорим на нуждите на хората.

Глава III: Свобода на избор

Взаимодействия с алгоритми и системи с изкуствен интелект

Всеки следва да бъде овластен да се възползва от предимствата на изкуствения интелект, правейки свой собствен, информиран избор в цифровата среда, като същевременно бъде защитен от рискове и вреди за здравето, безопасността и основните си права.

Поемаме ангажимент да:

- гарантираме прозрачност относно използването на алгоритми и изкуствен интелект, както и това хората да бъдат овластени и информирани при взаимодействията си с тях;
- гарантираме, че алгоритмичните системи се основават на подходящи набори от данни, за да се избегне незаконна дискриминация и да се даде възможност за човешки надзор на резултатите, засягащи хората;
- гарантираме, че технологиите, като алгоритмите и изкуственият интелект, не се използват за предварително определяне на избора на хората, например по отношение на здравето, образованието, заетостта и личния им живот;

- предоставяме предпазни мерки, за да се гарантира, че изкуственият интелект и цифровите системи са безопасни и се използват при пълно зачитане на основните права на хората.

Справедлива онлайн среда

Всеки следва да може ефективно да избира кои онлайн услуги да използва въз основа на обективна, прозрачна и надеждна информация.

Всеки следва да има възможност да се конкурира справедливо и да въвежда иновации в цифровата среда.

Поемаме ангажимент да:

- гарантираме безопасна, сигурна и справедлива онлайн среда, в която основните права са защитени и отговорностите на платформите, особено на големите участници и пазачите на информационния вход, са добре определени.

Глава IV: Участие в цифровото публично пространство

Всеки следва да има достъп до надеждна, разнообразна и многоезична онлайн среда. Достъпът до разнообразно съдържание допринася за плуралистичен обществен дебат и следва да позволи на всеки да участва в демокрацията.

Всеки има правото на свобода на изразяване в онлайн средата, без да се страхува от цензура или сплашване.

Всеки следва да разполага със средства да знае кой притежава или контролира медийните услуги, които той използва.

Много големите онлайн платформи следва да подкрепят свободния демократичен дебат онлайн, като се има предвид ролята на техните услуги за формирането на общественото мнение и дискурс. Те следва да смекчат рисковете, произтичащи от функционирането и използването на техните услуги, включително за кампании за дезинформация, и да защитят свободата на изразяване.

Поемаме ангажимент да:

- подкрепяме разработването и оптималното използване на цифровите технологии за стимулиране на ангажираността на гражданите и демократичното участие;
- продължаваме да защитаваме основните права онлайн, по-специално свободата на изразяване и на информацията;
- предприемаме мерки за справяне с всички форми на незаконно съдържание, пропорционални на вредите, които това съдържание може да причини, при пълно зачитане на правото на свобода на изразяване и свобода на информацията и без да се установяват общи задължения за контрол;
- създадем онлайн среда, в която хората са защитени от дезинформация и други форми на вредно съдържание.

Глава V: Безопасност, сигурност и овластяване

Защитена, безопасна и сигурна онлайн среда

Всеки следва да има достъп до цифрови технологии, продукти и услуги, които да са безопасни, сигурни и да защитават неприкосновеността на личния живот още при проектирането.

Поемаме ангажимент да:

- защитаваме интересите на хората, предприятията и публичните институции срещу киберпрестъпността, включително нарушения на сигурността на данните и кибератаки. Това включва защита на цифровата самоличност от кражба или манипулация;
- противодействаме на и подвеждаме под отговорност лицата, които се стремят да подкопаят онлайн сигурността и целостта на онлайн средата на европейците или които насърчават насилието и омразата чрез цифрови средства.

Неприкосновеност на личния живот и индивидуален контрол върху данните

Всеки има право на защита на личните данни онлайн. Това право включва контрол върху начина, по който данните се използват, и върху това с кого се споделят.

Всеки има право на поверителност на съобщенията си и на информацията, съдържаща се в електронните му устройства, и никой не може да бъде подлаган на незаконни мерки за онлайн наблюдение или прихващане.

Всеки следва да може да определя своето цифрово наследство и да решава какво да се случва със засягащата го публично достъпната информация след смъртта му.

Поемаме ангажимент да:

- гарантираме възможността за лесно прехвърляне на лични данни между различните цифрови услуги.

Децата и младите хора следва да бъдат защитени и овластени онлайн

Децата и младите хора следва да бъдат овластени да правят безопасен и информиран избор и да изразяват креативността си в онлайн средата.

Съобразените с възрастта на децата материали следва да подобрят преживяванията, благосъстоянието и участието им в цифровата среда.

Децата имат право да бъдат защитени от всички престъпления, извършени чрез цифрови технологии или улеснени чрез тях.

Поемаме ангажимент да:

- насърчаваме положителна, съобразена с възрастта и безопасна цифрова среда за децата и младите хора;
- предоставяме възможности на всички деца да придобият необходимите умения и компетентности, за да се ориентират активно и безопасно и да правят информиран избор онлайн;
- защитаваме всички деца от вредно и незаконно съдържание, експлоатация, манипулиране и злоупотреба онлайн и да предотвратяваме използването на цифровото пространство за извършване или улесняване на престъпления.

Глава VI: Устойчивост

С цел да се избегнат значителни вреди за околната среда и да се насърчава кръговата икономика, цифровите продукти и услуги следва да се проектират, произвеждат, използват, извеждат от употреба и рециклират по начин, който свежда до минимум отрицателното им екологично и социално въздействие.

Всеки следва да има достъп до точна, лесна за разбиране информация относно въздействието върху околната среда и потреблението на енергия на цифровите продукти и услуги, която да му позволи да направи отговорен избор.

Поемаме ангажимент да:

- подкрепяме разработването и използването на устойчиви цифрови технологии, които имат минимално екологично и социално въздействие;
- разработваме и внедряваме цифрови решения с положително въздействие върху околната среда и климата.